

bića kojima je uskraćena prava reakcija, naime ona putem delanja, i koja nalaze nadoknadu samo u imaginarnoj osveti. Dok svaki otmeni moral izrasta iz trijumfujućeg samopotvrđivanja, robovski moral unapred kaže Ne onom što je izvan, što je drugo, što nije on sam: i ovo Ne je njegov stvaralački čin“.

Kod onoga što Niče naziva gospodarom, ili gospodarskim negativno je uvek sekundarni proizvod izveden iz njegovog načina života kao stvaralačkog života – ono ne sledi „dijalektički“ način egzistiranja koji je karakterističan za ono što Niče naziva robom, tj. robovskim načinom egzistiranja i vrednovanja. Pored prethodnog, ni odnos gospodara i roba, onako kako ga Niče misli nije dijalektički ustrojen – nije sam po sebi dijalektičan. On to naravno može biti, kao što to može biti svaki fenomen. Ali time se postavlja sledeće pitanje: KO hoće taj odnos kao dijalektički odnos? KO taj odnos dijalektizira? Odgovor je: rob, stavnovište sa kojeg rob posmatra. Dijalektika gospodara i roba, tj. dijalektiziranje tog odnosa podrazumeva da je moć, odnosno volja za moć, tu mišljenja kao predstava moći, tj. tu jedan priznaje superiornost drugog. Volja u dijalektičkom odnosu traži da joj se moć predstavi, traži da joj se moć prizna. Međutim, za Ničea takvo shvatanje volje za moć je potpuno pervertiranje tog pojma, takvo shvatanje ima rob. Rob je onaj koji moć misli kao predmet uvažavanja, kao nekakav ulog u takmičenju, za njega je moć samo rezultat, ishod borbe i kao takva zavisi od ustanovljenih vrednosti.

Aktivno i reaktivno kao razlika u poreklu ujedno predstavlja dva načina tumačenja te razlike, porekla kao razlike. Početak ili poreklo, viđeno iz ugla reaktivnih sila, kao element razlike ili sama razlika postaje negacija. Niče to naziva „okretanje pogleda koji postavlja vrednosti“. Reaktivnim silama kao takvim je svojetveno da uvek već negiraju razliku koja postoji između sila od iskona, da preokrenu i pretumače razliku u poreklu. Reaktivne sile zapravo ne